

Profesor Rainer MAUSFELD: Strach mocenských elit z národa. Zvládání demokracie skrze techniky měkké síly

Proč jsou vůbec z lidí a z národů dělány ovce? A k čemu je potřeba pastýř, a k čemu pastýř potřebuje ovčáckého psa, aby udržel stádo ovcí ve správném kurzu?

Je vidět, že tato metafora je již od samého začátku prosáklá ideologií. Již u Platona existují první pochyby o tom, zdali má pastýř skutečně na srdci dobro ovcí, nebo zdali nepřemýšlí o zisku. Zdali má pastýř při pasení ovcí na srdci to nejlepší pro ovce, nebo prodej. Tato metafora odhaluje pravdu, již se pokoušejí skrýt - to, že pastýř nemá povinnosti vůči ovcím, ale vůči vlastníkovvi stáda. O tom ale v metafoře není vůbec hovořeno. To znamená, že tato metafora vede k tomu, že národ je vyobrazen jako nedospělý. Národ je ideologická konstrukce. Protikladem nedospělého národa je vůdčí elita. A právě tento protiklad (nedospělý národ a vůdčí elita) je základem naší současné představy o demokracii.

Čím je demokracie tak zajímavá? Freedomhouse, nezisková organizace, která se naprosto nezištně cítí být ve službách demokracie, říká, že ze 195 států jsou 125 demokracie v tom smyslu, že se jedná o volební demokracie. Když se zeptáme, co dělá demokracii tak zajímavou, existují dvě perspektivy. Jedna perspektiva je zespoda - čím je pro nás demokracie atraktivní? Pro nás je demokracie atraktivní tím, že od narození máme v sobě vrozenou koncepci útlaku a svobody. Chceme se cítit autonomně a nechceme být podčiněni vůči někomu jinému. To je ten bod, jenž dělá demokracii atraktivní. To již konstatoval Ethienne de La Boetie v roce 1549. Říká, že se nerodíme jenom s vlastnictvím naší svobody, ale rodíme se i s touhou bránit ji. Noam Chomsky to ještě jednou zopakoval z pohledu kognitivní vědy, řekl: „*Máme vrozený instinkt pro svobodu.*“

To dělá demokracii zajímavou pro nás! Čím je demokracie zajímavá při pohledu shora? Ničím! Jelikož demokracie znamená omezovat mocenské požadavky vládnoucích, na tom přirozeně nemají vůbec žádný zájem. Z toho vyplývá napětí mezi naší přirozenou představou - chceme cítit svobodně a společensky autonomně - a požadavkem vládnoucích stabilizovat svůj status. Toto napětí se v historii často vybíjelo ve formě revolucí. To je historický, napjatý vztah, s nímž vládnoucí lidé neustále bojují.

Jak to můžete vyřešit, když nechcete žádné krvavé revoluce? Tím, že lidské požadavky svobody uspokojíte náhražkou: iluzí demokracie! Jak můžete vytvořit iluzi demokracie? Zaprvé, potřebujete ideologii ospravedlňující to, proč nedospělý národ potřebuje vedení. Zadruhé, musíme demokracii tak vyprázdnit, ideu demokracie tak vyprázdnit, že se omezí jen na akt voleb. Zatřetí, potřebujeme neustálý management demokracie.

Budeme pozorně sledovat, jak spolu komunikuje o těchto problémech elita, neboť když mezi sebou o těchto problémech mluví elita, mluví často otevřeněji, než když hovoří k lidu. Hned se podíváme na to, jaké zahraničně-politické výhody v demokracii, přesněji řečeno v demokratické rétorice, vidí poradce Henryho Kissingera.

„Pro hegemoniální zájmy je „demokracie“ zajímavá proto, že demokratická rétorika nám pomáhá překonat propast mezi našimi fundamentálními geopolitickými a strategickými zájmy a nezbytností zahalit naše bezpečnostní zájmy do morálních slov.“ Proč je tohle potřeba? Protože my máme naše vrozené požadavky na svobodu, které musejí být uspokojeny. Národ potřebuje iluzi demokracie, jinak existuje riziko revoluce. „Demokratická agenda vytváří, krátce řečeno, jakýsi plášť legitimacy pro naše základní strategické cíle“ (Howard Wiarda (1990). *The Democratic Revolution i Latin America*,

New York, s. 270. Jedná se o vedoucího poradce (1983-1984) Kissingerovi komise pro Centrální Ameriku). Toto je oficiálně řečeno, to nám ušetří celé hodiny analýz, elity nám dobrovolně říkají, o co jde!

Pokud je to tak, že demokracie je jen rétorická legitimace, tak si toho národ někdy musí všimnout, že se jedná pouze o rétoriku. V západní Evropě si 56% lidí myslí, že základní myšlenka demokracie není naplněna („Řekl byste, že vaše země je řízena na základě vůle lidí?“ - Gallup 2015).

Zajímavé ale je, pokud se nyní podíváme na jiné průzkumy veřejného mínění, tak uvidíme, že 68% lidí by opět volilo ty parlamentní strany (v Německu), jež jsou odpovědné za současnou situaci. To je překvapivé. Neboť to nebyly ovce, nebylo to stádo, byli to pastýři, kdo zničili sociální stát, kdo dali 50 miliard euro veřejných peněz do záchrany bank, kdo buduje stát plný sledování, kdo tlačí na militarizaci Evropy, kdo rozšiřuje NATO a tak dále. Je zajímavé, že to vypadá, že většině obyvatel všechny tyto věci nevadí.

Vypadá to, jako by pastýři dělali všechno ku prospěchu stáda. Lid je spokojený se svými pastýři. Nespokojenost ovšem existuje, a to u elity! Elita je nespokojena. Joachim Gauck (bývalý prezident Německa) říká: „Elity vůbec nejsou problém, obyvatelstvo (národ) je v tomto okamžiku ten problém.“ (Joachim Gauck, 19. července 2016)

Dodejme, aby nevznikly nedorozumění - Gauck nepatří k elitě držící moc, Gauck je jen personál elity držící moc. Ovšem ten tón, jenž je zde, prochází i těmi magazíny a publikacemi, kde spolu komunikují elity držící moc. Uvedme příklad z velmi vlivného časopisu Foreign Policy, ten říká: „Je čas, aby elity povstaly proti masám ignorantů.“ (Foreign Policy, 28. června 2016, autor článku James Traub) To je jedinečné, jelikož máme za sebou již minimálně čtyři desetiletí stále agresivnějšího třídního boje směřovaného se shora, a nyní elity rozdmýchávají revoltu proti lidu.

Já se ptám, jak to může vypadat? Já nemám příliš představu. Možná budou organizovat úterní demonstrace, kde se elita bude scházet, aby demonstrovala proti lidu. Já nevím, co to znamená. Zajímavé je, že elity jsou zneklidněné už jen tím, že se stávají terčem kritiky, byť jen málo. Ale fakt, že se stávají terčem kritiky, je natolik zneklidňující, že i na mnoha dalších místech nacházíte podobná vyjádření - elity musejí konečně zahájit odvetný úder.

To je paradox, národ je se svojí vládnoucí elitou spokojen, elity ovšem nejsou spokojeny s národem. To je paradox, ten musíme vysvětlit, vrátíme se tedy úplně na začátek a podíváme se, jak k této situaci došlo.

Ve všech společnostech, kromě těch nejprimitivnějších, nacházíme konfrontaci malé skupiny vládnoucích s velkou skupinou ovládaných. Přirozený cíl těch vládnoucích je vždy zajištění své moci! K tomu mohou použít díky lidské přirozenosti dvě cesty. První cesta je vykonávání psychické moci skrze produkci ideologií, ovládání názorů ve společnosti, afektivní manipulaci a podobné - takzvané svázat mysl řetězy. Druhá cesta je ta, že ten silnější si dělá, co chce, přičemž ten slabší to musí trpět. Této druhé cestě se dnes říká reálná politika (realpolitik). K tomu existuje velmi známé dílo od Thúkydida, takzvaný dialog Melosu (Melierdialog). Thúkydídés popisuje Peloponéskou válku, vztahy mezi Spartou a Athénami. Athény byly tehdy na vrcholu moci, také na vrcholu svého kulturního rozvoje. Athény měly -vnitropoliticky demokracii a zahraničněpoliticky prováděly agresivní hegemonii politiku, utlačovaly všechny okolní městské státy a přinutily je vstoupit do takového tehdejšího NATO. A Melos byl jeden malinký ostrov kdesi, který byl 700 let neutrální. Lidé z Melosu chtěli Athénskými říci, že by rádi zůstali neutrální, že nemají skoro žádnou armádu - nic neděláme, jen si přejeme zůstat neutrální. Athéňané, jež měli jakousi Trumanovu doktrínu, řekli, že nebudou trpět žádné neutrální státy ve své blízkosti a postavili Melos před volbu - vazal nebo zničení. Lidé z Melosu řekli: Jsme již 700 let neutrální, přejeme si i nadále zůstat neutrální. Na základě toho Athény

celé obyvatelstvo vyvraždily.

Melos v tomto dialogu říkal, že musí existovat právo a morální kritéria. Athénští proti tomu argumentovali slovy: Právo existuje jen mezi stejně silnými. Právo může platit jen mezi stejně silnými. Když je někdo slabší, tak ten silnější si dělá, co chce, a ten slabší trpí to, co musí.

Impéria neznají žádné morální kategorie! To platí už od antiky, to platí dodnes!

Techniky vládnutí tedy můžeme rozdělit na to, co dnes nazýváme **hard power** (tvrdá síla): vojenská moc, ekonomické násilí, sociální a ekonomické ožebračování. Hard power (tvrdá síla) má tu nevýhodu, že v nás vzbuzuje přirozený odpor: tvrdá síla se nám nelíbí, tvrdou sílu nemáme rádi, neboť máme jistou morální citlivost. Utlačování se nám nelíbí, ať už je vykonáváno vůči nám či vůči druhým.

Použití tvrdé síly sebou nese náklady pro ty, kdo vládnou. Z toho důvodu se vládci již od samého začátku pokoušeli tuhle morální citlivost zneškodnit. Jak můžeme vyvinout techniky vládnutí, jež vzbuzují méně odporu!? Těmto technikám dnes říkáme **soft power** (měkká síla), do nich patří: média, školy, humanitární nadace, think tanky, manipulace názorů a afektů (emocí), techniky vytváření politické letargie, vytváření falešné identity, vytváření nejistoty a strachu atd. Soft power má tu výhodu, že je díky desetiletím zdokonalování vytvořena tak, že překonává (obchází) náš psychický imunitní systém. To přesně vyjádřil jeden z nejvlivnějších odborníků na komunikaci a teoretik propagandy Harold D. Lasswell: Ovládání názorů je „levnější než násilí, podplácení nebo jiné možné ovládací techniky“ (Harold D. Lasswell, 1930, Encyclopedia of the Social Sciences).

Ekonomické důvody tedy hovoří ve prospěch toho využívat soft power (měkkou sílu) a nadále zdokonalovat její techniky! O tom psal i velmi vlivný politolog, člen mnoha think tanků Joseph S. Nye Jr., jenž napsal knihu Soft Power (2004). V ní ukazuje, že budoucnost moci leží v měkké síle, jelikož pouze soft power umí překonat imunitní systém odporu lidí. C. Wright Mills si již v šedesátých letech všiml, že „otevřená veřejná rozprava patřící k demokracii byla nahrazena otevřenou psychologickou válkou“ (Charles Wright Mills. The Power Elite. 1956). V této situaci se v současnosti nacházíme.

To sebou přináší problém, že elity mají k dispozici obrovské think tanky, univerzity a kdo ví co ještě – sociální vědy a psychologie slouží právě ke zkoumání měkké síly, což vede k tomu, že vládnoucí elity mají k dispozici mnohem více znalostí o našich psychologických dispozicích, o našem duchu, o našem psychickém imunitním systému, než my sami. Ne o hodně, ale o nekonečně mnoho více. My opravdu nemůžeme změřit, v jakém poměru jsou znalosti, jež mají elity potenciálně k dispozici oproti nám. My si přirozeného stavu našeho vědomí nejsme vědomi, ono prostě funguje, my vůbec nevíme, jak funguje, neznáme jeho vlastnosti. Elity ovšem o tom mají potenciální znalosti. Například na Wikipedii se můžeme podívat, na čem závisí naše rozhodovací chování – v tomto případě našli psychologové stovky zajímavých vlastností, jež všechny ani neznáme, přičemž je možné je experimentálně velmi přesně prozkoumat a ty se potom skvěle hodí pro manipulaci s lidmi. To znamená, že elity vědí přesně, jak mohou naše rozhodování manipulovat, my však ani nevíme, jaké znalosti přitom elita používá.

Hlavně v USA vděčí psychologie a sociální vědy za svůj rozkvět předně tomu, že se nacházejí ve službách výzkumu technik měkké síly. To je jedna z velmi málo známých věcí. Uvedme si pro příklad citát z roku 1949: „Sociální vědy se stále více a více stávají instrumentem kontroly mas, čímž se stávají další hrozbou pro demokracii.“ (Robert S. Lynd. The Science of Inhuman Relations. The New Republic, 1949, s. 121, 22-25.) To znamená, že my, prostí lidé, máme relativně špatné karty v ruce, když ve stejné míře nebudeme zjišťovat, jaká slabá místa jsou pro tyto techniky soft power využívány.

Chceme-li dát naší společenské situaci smysl, je důležité dát jí nějaký rámeček. Rámeček, s nímž naši společenskou a sociální zkušenost navzájem provážeme nějakým smyslem. Základním aspektem

měkké síly je najít rámec, který bude pro lidi přesvědčivý a bude je směřovat správným směrem. Jak by mohl takový rámec vypadat? Rámec vypadá tak, že lidstvo rozdělíme do dvou kategorií:

- 1) v první existují lidé, jež jsou od narození stvořeni pro vládnutí
- 2) ve druhé existují lidé, jež jsou od narození stvořeni, aby sloužili.

Existují tedy pastýři od narození a ovce od narození. Toto rozdělení se nachází již velmi explicitně u Aristotela. Nyní si musíme dát jen záležet na tom, aby toto rozdělení bylo tak přivedeno do života, aby mu lidé sami věřili. Ti, kdo toto rozdělení přivedli na svět, sami sebe označují za elitu, což je velmi povedený šachový tah.

S tímto rozdělením na kategorie nyní vzniká úplně nová koncepce národa. Fridrich II. napsal Voltairovi: „... prostý lid hnije neustále v bahně svých předsudků.“ Další člověk ve stejné době napsal: „Jsou dost blbí na to, aby se s otevřenýma očima nechávali od jiných podvádět.“ To je národ! Voltaire s bolestí konstatuje, že pojem „národ“ je zcela nově chápán. V tomto čase, okolo roku 1850, se odehrává posun toho, co vlastně národ je. Voltaire říká: „Podle toho, jak o tom lidé nyní hovoří, je lidem míněna přirozeně elita. Národ představuje zvířata uvnitř lidského pokolení (animaux au-desous de l'homme)“.

Ještě jednou si to ujasníme. Národ (lid) je ideologická konstrukce. Elita je také ideologická konstrukce. Nyní to celé musíme jen naplnit, abychom mohli naši metaforu s ovce postavít na pseudovědecké základy. Základy, které jsou i pro ovce (národ) tak přesvědčivé, že to jako ideologii přebírají a jsou připraveni volit své pastýře, své vlastní řezníky! A to je něco, co se táhne skrze celou literaturu: národ je iracionální, infantilní, národ je náladový, národ není přístupný racionálním argumentům („ignorance and stupidity of the masses“, Harold Lasswell), hledí jen na vlastní krátkodobý zájem („great beast“, Walter Lippmann). Elity oproti tomu jsou inteligentní, vzdělané, racionální („the responsible man“, Walter Lippmann), mají „dostatek moudrosti, aby rozpoznaly společné dobro pro společnost a dostatek mravní čistoty k tomu, aby ho sledovaly“ (Hamilton and Madison, 1788).

Máme tedy dvě třídy lidí, což je ideologický fundament pro naši metaforu stáda (lid) a pastýře (elita). Díky tomu máme tu nejdůležitější základní ideologii, ideologické ospravedlnění, s jehož pomocí je možné zajistit, že postavení vládnoucích - a hlavně majetkově bohatých - nebude ani v demokracii ohroženo! Všechny následující koncepce demokracie budují ideologii přesně na tomhle základě!

Fridrich II. platí jako monarcha osvícenství - považoval ho za fascinující, nechtěl ho ale zavést až příliš daleko, brát ho příliš vážně. Proto v roce 1780 zadal svým elitním vědcům Berlínské akademie úkol, aby dokázali, zdali je užitečné obelhávat národ. Z 42 prací byly 2/3 proti - národ by se neměl obelhávat. Zbývá třetina k jeho radosti říkala, že když se národu říká pravda, tak z toho ve výsledku budou jen revoluce a chaos - proto je dobré národ pro jeho vlastní dobro obelhávat.

Tehdy to bylo 66% proti obelhávání národa a 33% pro obelhávání. Dnes žijeme v časech radikálního anti-osvícenství. Pokud bychom dnes udělali hlasování, tak by podle mého odhadu dopadlo takto: 1% proti obelhávání národa, 99% pro obelhávání národa. Dnes je to samozřejmé, patří to k práci médií a politiků - musíte lhát! Jean Claude Juncker, jenž má občas zvláštní chvílky, kdy nekontroluje, co říká, prohlásil: „*Když je to vážné, musíte lhát.*“ (Jean-Claude Juncker, 2011) V politice je to přirozeně neustále vážné, takže lež patří k práci!

Pro pastýře by bylo ještě jednodušší, kdyby nepotřebovali vůbec lhát - kdyby nepotřebovali vůbec lhát, jelikož národ již více nemá vůbec žádný zájem o pravdu, protože lid je tak apatický a zdětinštělý, že je mu jedno, co mu vyprávějí! Tento fakt byl relativně rychle rozpoznán intelektuálními přísluhovači elity, což je přirozeně ta ideální situace, neboť nejúčinnější manipulace naší mysli míří

na to, zablokovat naši mysl, úplně zablokovat naše mentální kapacity! Zablokovat naši schopnost vytvářet pro sebe přesvědčení, k tomu jsou vyvinuty velmi pěkné triky, například konzumní společnost, infantilizace a podobně. To je bod, jehož si všimla již Hannah Arendtová, říkala: „Cíl totalitárního systému není ve vytváření jistého přesvědčení, tj. ty musíš věřit tomu a tomu. Ne! Cílem je připravit národ o schopnost vybudovat si vůbec nějaké přesvědčení!“ To je nejvyšší cíl manipulace mysli.

Přesně to si přejí elity - apatii národa. Známý a vlivný sociolog Robert Michels říká, že ten rozhodující a nejcennější element demokracie je vytvoření politické elity pro konkurenční boj o hlasy hlavně pasivních voličů (Robert Michels, 1911). To je téma, které ve 20. letech bylo v celé literatuře o demokracii - to nejdůležitější je, jak dosáhnout apatie voličů národa! Jiný příklad je od Lea Strausse, jednoho z nejvlivnějších filozofů reálné politiky, domácího filozofa amerických neoconů. Říká: „Co se týče mas, je jeden z nejdůležitějších předpokladů pro bezproblémové fungování demokracie volební apatie, to znamená nepřítomnost ducha veřejnosti.“ Pokračuje: „Solí (nezbytností) moderní demokracie jsou ti občané, kteří nechtou nic jiného než sportovní stránky a komiksy.“ (Strauss, L. Liberalism Ancient and Modern, University of Chicago Press. 1995, s. 5). Elity se nebojí ničeho více než plnohodnotného občana! A dělají vše, aby podkopaly růst plnohodnotných občanů!

Abych s tím mohl nějak zacházet, budu tomu říkat „otrávení mysli“. Jejím cílem je ochromit náš přirozený mentální imunitní systém proti manipulaci. To se může odehrát dvěma způsoby:

1) **afektivně** - skrze vytváření nenávisti, například proti azylantům, Putinovi atd. Vtip je pořád v tom samém, totiž energii národa přejícího si změnu namířit na falešné cíle, nedovolit této energii mířit na skutečná centra moci! To se dá dělat neustále dokolečka. Harold D. Lasswell v roce 1927 prohlásil: „Nesmí existovat žádná pochybnost o tom, na koho má směřovat nenávist veřejnosti.“ To je úkolem médií. Nenávist musí být vytvářena, nenávist musí být směřována, o nenávist musí být pečováno, jelikož nenávist se stará o to, že existují zástupné cíle, a opravdová centra moci nejsou ve středu pozornosti! Jako další můžeme jmenovat strach ze zhoršení vlastní sociální situace. Strach má tu výhodu, že naprosto blokuje myšlení. To je rovněž žádané!

2) **kognitivně** - k tomuto patří obrovské spektrum orwellovských falešných slov, s nimiž se politika a média za pomoci řeči snaží ovládnout naše myšlení. Příklady falešných slov: volný obchod, protestní voliči, záchranný deštník, terorismus, humanitární intervence, kolaterální škody (collateral damage), kritici globalizace a další.

V tomto případě využívají tu vlastnost, že se od přírody kloníme k jistým pověrám ohledně slov - myslíme si, že pokud existuje slovo, tak k němu existuje i jednání, které mu koresponduje. To vede k tomu, že když narazíme na nějaké slovo například v novinách, tak využíváme tato slova naivně k tomu, abychom s nimi organizovali naše myšlení. Jakmile ale použijete nějaké slovo, kupujete s tím i všechnu tu ideologickou manipulaci, která v něm vězí, ale vy si to neuvědomíte. Je velmi složité přistupovat ke každému slovu tak, že má ideologické premisy, historické stereotypy, ideologický obsah. Jakmile na nějaké slovo narazíte, musíte ho s láskou rozvázat jako poštovní balíček a zjistit, co v něm všechno je. V momentě, kdy slovo použijete, jste ztraceni. Proto jsou všechna tato falešná slova tak úspěšná: jakmile je máme, organizují naše myšlení.

Další třída slov jsou ponižující pojmy: spiklenecká teorie, antiamerikanismus, populismus a další. Tyto pojmy mají velmi proradnou logiku - spojují se v nich dvě věci. Kritiku, která směřuje na centrum moci, spojují s věcmi, jimiž lidé pohrdají, jež jsou považovány za patologické. Spojujete tyto dvě věci a díky tomu vytváříte myšlenkovou zakázanou zónu. Díky tomu blokujete ta témata, která míří na centrum moci. Tyto pojmy fungují jako injekce jedu! Říkají, že o dané téma se není možné zajímat, a kdo se o dané téma zajímat bude, může to dělat jen za tu cenu, že bude v nemilosti médií.

To je skvělý trik, kdy témata, která elity považují za nebezpečná, jsou za pomoci této techniky zneškodňována, jsou definována jako myšlenkové zakázané zóny.

Několik slov k excecionalismu, což je domácí ideologie USA. Excecionalismus říká, že USA jsou díky své historii, díky své kultuře, díky moci Pentagonu, tak jedinečné – ovšem ne tak jedinečné jako například Dánsko, Německo či Řecko – USA jsou jedinečně jedinečné. USA jsou tak jedinečné, že musejí dodržovat mezinárodní smlouvy, nehledě na to, že je podepsali, jen v tom případě, když je shledávají užitečnými. To je explicitně řečeno: USA se necítí být vázány mezinárodními smlouvami a USA také nemohou být posuzovány s pomocí těch morálních kritérií, s nimiž posuzují ostatní. Podle ideologie excecionalismu nemohou USA provádět žádné válečné zločiny. Také nemohou vraždit žádné civilisty, to stejně dělají jen Rusové. To znamená, excecionalismus je osvobozuje od všeho svazujícího, od rovnosti před zákonem či morálními kategoriemi.

Excecionalismus je morální a intelektuální patologie! Neexistuje ovšem žádná patologie, v níž by neexistovali intelektuálové, jež by jí dávali základ. A tak i u excecionalismu existují intelektuálové říkající: „To, co pro USA potřebujeme, je odmítnutí principu morálního ekvivalentu – nemůže být žádný morální ekvivalent při hodnocení USA vůči jiným státům, jelikož zločiny o mnoho lepších nejsou to samé, jako zločiny o mnoho horších!“ Díky tomu, že USA jsou o mnoho lepší, nemůžeme jejich činy posuzovat stejně jako činy jiných států. USA odmítají princip morálního ekvivalence. Zajímavé je, že hlavní prokurátor v Norimberském procesu Robert Jackson řekl: „Právní principy, jež byly vytvořeny v Norimberku, platí pro celou budoucnost, i USA se jim musejí podvolit a budou hodnoceny podle stejných právnických principů!“ Noam Chomsky k tomuto poznamenal, že podle těchto norimberských právních principů by musel viset každý americký poválečný prezident. Excecionalismus je v USA velké téma, kterého si naše média vůbec nevšímají.

Nyní, po té mentální otravě, která má zablokovat naši mentální kapacitu vybudovat si nějaké přesvědčení, přejdeme k manipulaci názorů a indoktrinaci. Budeme rozlišovat dvě věci:

1) **aktuální indoktrinaci**, což je ta, která se odehrává nyní na základě každodenního zpravodajství. To všechno známe: učinit některá fakta „neviditelná“, vyvolávat strach, vytvářet názory společnosti. To jsou média.

2) **hlubokou indoktrinaci**, což je dlouhodobý proces, který nám má naočkovat celý světový názor, porozumění světu. Zde jsou dělány neviditelnými celé možnosti myšlení, celé světové názory. To je mnohem ambicióznější cíl: „zneviditelnit“ kompletní možnosti uspořádání myšlení. Mechanismy provádění hluboké indoktrinace jsou veškeré sociální instance: školy, média, kultura, zábavní průmysl a další.

Začneme s aktuální indoktrinací. Jistě znáte velkou lež žurnalistiky o tom, že média nám zprostředkovávají vyvážený obraz společenské a politické situace. Tento postulat je už po dobu více než sta let TAK INTENZIVNĚ VYVRACOVÁN, i v empirických studiích, že to vyžaduje naprosto enormní ztrátu kontaktu s realitou, abychom mohli o médiích takto přemýšlet! Pro ilustraci si vezmeme jedno velmi pěkné kritérium německé Spolkové centrály pro politické vzdělávání (Budeszentrale für politische Bildung), ta nám dává státem certifikované pravidlo pro rozlišování mezi propagandou a zprávami: „Charakteristické pro propagandu je, že nepředstavuje různé stránky nějakého tématu a smíchává názor a informace.“ (Charakteristisch für Propaganda ist, dass sie die verschiedenen Seiten einer Thematik nicht darlegt und Meinung und Information vermischt.) Podle tohoto státem certifikovaného kritéria je 90% našich masových médií propaganda!

Přejdeme k hluboké indoktrinaci. Ta prostupuje všechny sociální instance, školy, média, kulturu, zábavní průmysl atd. Zajímavé je, že se hodně zabýváme propagandou a manipulací myslí – médií, na něž je upíráno mnoho pozornosti. Ale školy jako hlavní indoktrinátoři jsou nějak mimo pozornost!

Školy jsou pro hlubokou indoktrinaci mnohem důležitější instance. Povinná školní docházka nebyla zavedena k tomu, aby vychovala svéprávné občany. Povinná školní docházka byla zavedena explicitně pro to, aby vychovala poslušné občany. Jak je možné, že jsme tuhle kapitolu ohledně školy zapomněli a nadále v sobě nosíme, že škola má vychovat svéprávné, plnohodnotné občany?!

Projděme si příklad od Bertranda Russella ze 20. let minulého století. Ten říká: „Vzdělávací systémy nebyly vytvořeny, aby zprostředkovávaly skutečné vědění, nýbrž k tomu, aby se národ stal poddajný vůči vůli vládnoucích. Bez rafinovaného systému oklamávání ve školách by bylo nemožné uchovávat iluzi demokracie (...) není žádané, aby normální občan samostatně myslel kvůli přesvědčení, že se samostatně myslícími lidmi je těžké manipulovat. Jen elity mají myslet, zbytek má poslouchat či následovat vůdce jako stádo ovcí.“ (Bertrand Russell (1922). Free Thought And Official Propaganda. New York: Watts)

To jsou věci, které úplně unikají pozornosti – jak moc školy, ale také univerzity, slouží této hluboké indoktrinaci. Chci dát dva příklady:

Prvním bude myšlenka „dobrotivé impérium“. Tato myšlenka byla hlavně v Evropě po druhé světové válce velmi systematicky usazována. Říká, že existují impéria, která nejen že provozují reálnou politiku (realpolitik), ale že existují morálně dobrá impéria, jež jsou agenty morálky a jejichž jednání funguje na principu dobré vůle. To je samozřejmě historicky naprostá absurdita! To je jako byste tvrdili, že existují lvi-vegetariáni! Musíme se podívat, jak bylo této hluboké indoktrinace dosaženo.

Council on Foreign Relations, nejmocnější privátní organizace, která vůbec existuje (Laurence Shoup (2015). Wall Street's Think Tank), říká: „Musíme mít takovou zahraniční politiku, která bude podporována osvícenou veřejností doma a přesvědčí lidi za hranicemi, že naše motivy jsou dobré.“ (Lester Markel (1949). Public Opinion and Foreign Policy. Council on Foreign Relations). K tomu musí být vyvinut „informačně-propagandisticko-kulturní program“ (Tamtéž). To je rok 1949. O rok později jsme měli v Evropě a v Německu CIA „Kongres pro kulturní svobodu“. To byl propagandistický program CIA, který nám až do morku kostí vštípl americký pohled na svět. Na základě jeho působení jsme byli přesvědčeni, že existují dobrotivá impéria.

Podíváme se na to, jak o tomto tématu spolu hovoří elita. Charles Krauthammer: „My nejsme jen tak nějaký hegemon. My jsme jedinečně dobrotivé impérium. To není pouhá gratulace sobě samému; to je fakt...“ (Charles Krauthammer, 2001. Podle Financial Times „nejvlivnější komentátor v Americe“).

Joseph S. Nye: „Od starého Říma se žádný národ netyčil tak vysoko nad ostatními.“ (Joseph S. Nye (2002). The Paradox of American Power. Oxford University Press)

Robert Kagan, manžel Victorie „Fuck the EU“ Nulandové: „Unikátní vlastnosti americké globální dominance... Moc... o mnoho větší než jakou kdy měl jakýkoli národ od dob Římského impéria.“ (Robert Kagan (1998). The Benevolent Empire. Foreign Policy)

Pokud tato vyjádření již považujete za naprostou ztrátu kontaktu s realitou, tak následující se vám bude obzvláště líbit. Hillary Clintonová o USA: „the greatest country that has ever been created on the face of the Earth for all of history (nejskvělejší země, která kdy byla na Zemi za celou historii vytvořena).“ (Hillary Clinton, 25. července 2016)

Zde vidíme, že referenční bod pro USA je vždy Řím. Podíváme se, zdali jsou nějaké dobové zprávy o tom, co ve skutečnosti byla ta Římská říše, když je to ideální představa Spojených států o tom, jací jsme a jací si přejeme být:

„...člověk zbytečně touží uniknout jejich pýše díky poslušnosti a podrobení se. Jako loupežníci světa

šmejdí nyní po moři poté, co jim, ničitelům všeho, došli státy. Je-li jejich nepřítel bohatý, tak jsou chamtiví, je-li chudý, jsou ve své touze po moci nenasytní. ... odvláčení lidí, krveprolití a loupež označují prolhaným výrazem Impérium, a kde vytvoří poušť, tam to nazývají Mírem.“ – říká Tacitus (Tacitus, Agricola, 30).

Čím je to vše poháněné? To popsali již v roce 1948 George F. Kennan (hlavní stratég Ministerstva zahraničí USA):

„My vlastníme asi 50% bohatství tohoto světa, tvoříme ale jen 6,3% jeho obyvatelstva. Náš skutečný úkol do budoucna je vytvořit takovou formu vztahů, která nám umožní tyto rozdíly ve vlastnictví bohatství bez větších hrozeb pro naši národní bezpečnost zachovat. Abychom toho dosáhli, budeme muset zavrhnout veškeré sentimentality a snění.“ (Memo PPS23 z 28. února 1948, odtajněno 17. června 1974)

Pro čtenáře z lidu zní tato prozaická formulace neškodně. My všichni se musíme vzdát některých sentimentalit. Pro příslušníka elity tato formulace, již jsme si právě uvedli, ale znamená: násilí, násilí a zase jen násilí! Musíme udržet tyto rozdíly v bohatství – násilí je k tomu ten odpovídající instrument.

Když se podíváte na tu situaci dnes, tak se ještě mnohem extrémněji vyostřila. Proto abychom tuhle situaci udrželi, musíme se vzdát sentimentality a snílkování, proto potřebujeme militarizovat EU, proto je „bezpečnost“ Německa (České republiky) bráněna až v Afghánistánu, proto potřebujeme rozšiřovat NATO – to je vše je podle té samé logiky, o které hovoří Kennan.

George Friedman řekl:

„Spojené státy mají fundamentální zájmy, kontrolují všechny oceány světa, to žádná velmoc nikdy nedokázala. Díky tomu my můžeme provádět invaze, ale oni nemůžou provést invazi k nám, a to je velmi pěkná věc.“ (George Friedman (STRATFOR), 5. dubna 2015, Chicago Council on Global Affairs)

To znamená, že hluboká indoktrinace dobrotivým impériem je v nás tak hluboko zakořeněna, že ji není možné opravit díky faktům, není korigovatelná skrze fakta! Když pravidelně čtete Spiegel, FAZ a Süddeutsche Zeitung (mainstream) a pak se podíváte na mapu, kde jsou umístěné americké základny, tak uvidíte, jak agresivně se Rusko přiblížilo k těmto americkým základnám!

Tak kdo tady Rusko a Čínu provokuje?

Mapa vojenských základen USA

Na tomto bodě je vidět slogan a recept na úspěch kapitalismu, který vždy zněl a zní: „Žádná válka také není žádné řešení!“

Nyní se podíváme na nevládní organizace (NGO). Celý svět je potažen sítí nevládních organizací, která funguje jako pojistka. Ty skutečně zčásti dělají humanitární věci, například nezisková organizace Gatese se stará o toalety pro celou Afriku, mnohé další dělají sociální práci, humanitární práci, ale právě ty neziskové organizace, jež jsou zabalené do filantropického obalu, jsou obzvláště dobré nositelky ideologie! Máme celou síť filantropicky zaobalených institucí, jež ale fungují hlavně proto, aby šířily ideologii. Protože tyto nevládní organizace nemají povinnosti vůči těm, komu pomáhají, nýbrž vůči těm, kdo je financuje!

Existuje o tom celá řada studií a my musíme věnovat daleko více pozornosti tomu, jakou ideologickou funkci všechny ty nevládní organizace mají. Ty totiž také slouží k tomu zvládat touhu po změně, jsou to ideální organizace pro management odporu a revolty, jejich úkolem je zakrývat skutečná centra moci a odvádět rozhořčení na falešné cíle!

Obzvláště dobrotivé je impérium k Rusku. USA v Rusku založily více než 65 000 nevládních organizací (Russian Democracy Act, 2002). Představte si, že Rusko by vytvořilo 10 000, nebo i jen 500 neziskových organizací s chvályhodnými cíli v USA, vůbec ne s politickými cíli: proti rasismu, proti korupci a proti politické apatii občanů – Bůh ví, že to jsou smysluplné cíle!

Představa o tom, že USA jsou dobrotivé impérium, je hluboká indoktrinace. Je v nás tak hluboce zakořeněna, že můžeme říci, že se jedná o jednu z neúspěšnějších hlubokých indoktrinací celé historie, pokud nebudeme hledět na religiózní hluboké indoktrinace.

Nyní si promluvíme o druhém příkladu hluboké indoktrinace: reprezentativní demokracii (též zastupitelská demokracie)!

Je zastupitelská demokracie nejlepší verze demokratického ideálu? Až do poloviny 19. století byla participativní demokracie (vztahující se k antickým Athénám) zatracována jako vláda lůzy, vláda chátrý. Proto měli otcové zakladatelé Spojených států amerických obrovskou antipatii ke všemu, co bylo demokratické. Říkali: „Lidé, kterým patří země, jí mají vládnout.“ (John Jay (1745–1829): „People who own the country ought to govern it.“) James Madison říkal, že hlavní odpovědností vlády je „ochraňovat minoritu velmi bohatých před většinou“ (James Madison (1751–1836), Constitutional Convention 26. června 1787).

Cílem ústavy bylo zachování vlastnických pořádků. Pro slovo demokracie se rozhodli až později, neboť má na nás účinek jako sedativum. Ve skutečnosti chtěli republiku. Republika znamená vláda elit, které mají nějaké povinnosti vůči veřejnému blahu, nechťeli ale žádnou demokracii! Slovo demokracie začali používat až o mnoho později.

Ona kouzelná formule zní: reprezentativní (zastupitelská) demokracie! To je americké slovo, to přišlo na svět až díky otcům-zakladatelům Ameriky. Zastupitelská demokracie znamená: 1) garantujeme vládu elity, 2) chráníme vlastnické pořádky. Jedná se o řešení problému „demokracie“ bez demokracie. Zastupitelská demokracie je magická formule, jež umožnila mít něco označované za demokracii a zároveň garantovat vládu elity a ochraňovat vlastnické poměry.

Od samého začátku je úkolem zastupitelské demokracie chránit před demokracií!

To můžeme podložit. Joseph Schumpeter řekl, že to, co potřebujeme, je minimalistická demokracie = vláda politiků. „Funkční“ demokracie se musí omezit na „demokratickou“ selekci vládnoucích elit:

„Demokratická metoda je takový institucionální pořádek k dosažení politických rozhodnutí, kde jednotlivá rozhodovací centra reflektují konkurenční boj o získání hlasů národa“ (Schumpeter, J. A. (1942). Kapitalismus, Sozialismus und Demokratie).

Jediná verze demokracie, která je přípustná, je elitářská demokracie. Zastupitelská demokracie je elitářská demokracie. To bylo od začátku masivně kritizováno všemi, kdo myšlenku demokracie brali vážně! Tato myšlenka reprezentativní demokracie byla všemi politickými mysliteli viděna jako něco, co má sloužit k ochraně před opravdovou demokracií. Hannah Arendtová říkala, že v zastupitelské demokracii se reprodukuje „prastaré rozdělení na vládce a ovládnuté“ (Hannah Arendt (1963). Über die Revolution). Toto myšlení prochází celým politickým spektrem, poslechněme si slova německého ústavního soudce: „Jako rozhodovací subjekt není národ brán vážně.“ (Böckenförde, E. W. (1987). Demokratische Willensbildung und Repräsentation). Dále Manin: „Zastupitelská demokracie představuje „soutěžní oligarchii“, kde se volební možnosti omezují na příslušníky elity, kteří již nejsou reprezentativní.“ (Manin, B. (1997). The Principles of Representative Government. Cambridge University Press). Dále Ingeborg Maus, což je jedna z nejvýznamnějších německých demokratických teoretiček: „... jedná se o faktické znovu-feudalizování politického systému.“ (Ingeborg Maus (2011). Über Volkssouveränität – Elemente einer Demokratietheorie. Suhrkamp) Zastupitelská demokracie není žádná demokracie.

Tato vyjádření najdete po celém spektru. Naše hluboká indoktrinace jde tak daleko, že už ani nejsme schopni myslet na alternativy zastupitelské demokracie! Hluboká indoktrinace znamená eliminovat celé myšlenkové možnosti! I sám The Wall Street Journal píše, že volby, které jsou posledním zbylým demokratickým mikroelementem, nejsou ničím více, než divadélkem! (The Wall Street Journal. The Shadow Lawmakers by Ali Soufan. 30. 12. 2014 6:53 p.m. ET. (While the public believes the people they elect to Congress create legislation and policies, their role is increasingly theatrical.)

Ve Wall Street Journalu něco takového ještě může být, v našich (německých) mainstreamových médiích už ne. Nyní je hloupé, že si této situace můžeme všimnout. A teď, kdo je odpovědný za to, že si těchto věcí všímáme? Kdo je odpovědný za to, že v USA je infrastruktura nemocná, že vzdělávání

nefunguje, zdravotnictví nefunguje, kdo je za to odpovědný? Rusové! Vnímání toho, že existuje disfunkce západního demokratického systému, za to může Rus! Rusové můžou za to, že vnímáme disfunkci západního demokratického systému, říká The Kremlin Playbook (The Kremlin Playbook. Říjen 2016. Center for Strategic and International Studies (CSIS)).

Zastupitelskou demokracii krásně ohodnotil již ve 20. letech politický umělec Gerd Arntz: „Zajištění provedení procedury „voleb“ nemůže být dostatečná legitimace pro moc a vládnutí.“ Můžete si najít jeho „Volební otočné kolo“ (Wahldrehscheibe, 1932) – na něm jsou strany, jež můžeme volit (pořád dokolečka). Nahoře jsou k vidění sociální demokraté a odbory, kteří hrají dvojitou hru, dopředu volají po revoluci a dozadu se kloní před kapitálem. Lidé mohou jen točit tímto kolem (na němž jsou pořád ty samé strany). Jediní, kdo stojí mimo a nepodílejí se na tomto točení volebním kolem, jsou zástupci demokracie rad (republik rad, Rätedemokratie). Ti říkají: „Nehleď na to, koho lidé zvolí, budou podvedeni/zrazeni.“ To odpovídá tomu, co řekl Benito Mussolini: *Volby můžete dělat, všichni můžou volit až do úplného zblbnutí!*

Volby jsou ten NEJMÉNĚ zajímavý prvek demokracie. V demokracii se má jednat o účast, o otevřené projednávání témat, přičemž volby jsou vždy jen *ultima ratio* (poslední instance)! To znamená pro případ, že se lidé nemohou jinak domluvit, může se uvažovat o provedení většinového rozhodnutí.

Existuje mnoho alternativ, což opět ukazuje na míru naší hluboké indoktrinace, jelikož je pravidlem, že tyto alternativy ani neznáme! Participativní demokracie: volby jen jako výsledek veřejného a otevřeného projednávání témat; vládnutí skrze lid, nikoli vládnutí elit lidu. To jsou věci, které jsou v literatuře už stovky let intenzivně diskutovány, jsou vypracované modely demokracie rad (Anton Pannekoek), participativní demokracie (Peter Bachrach, Tom Bottomore, Carole Pateman), deliberativní demokracie (James S. Fishkin, Jürgen Habermas), „inkluzivní demokracie“ (Takis Fotopoulos). Existují seriózní modely, jak může být zajištěna účast národa atd.

Jelikož se jedná o velké téma, řekneme si alespoň o třech literárních dílech: Daniela Dahn (2013), *Wir sind der Staat! Warum Volk sein nicht genügt*. Tato kniha by měla patřit do povinné četby v sociální a politické sféře. Dále kniha: Ellen Meiksins Wood (2010), *Demokratie contra Kapitalismus*. Neuer ISP Verlag. Wood je velmi známá a prominentní sociální historička v USA. A pokud si přejete mít obrovskou myšlenkovou mapu od jednoho z nejvlivnějších teoretiků demokracie současnosti: Sheldon Wolin (2004), *Politics and Vision*. Princeton University Press.

Všechna tato témata z našeho veřejného diskurzu a myšlenek úplně zmizela díky hluboké indoktrinaci, o níž jsme hovořili!

Z pohledu elity má reprezentativní demokracie tu přednost, že vůle národa ke změně se omezuje jen na to volit jiné pastýře, i ti jsou ale pouze personálem vlastníků stáda. Můžeme volit pořád jiné, díky tomu je vůle ke změně absorbována volbou jiných pastýřů, kteří jsou ve světle veřejnosti. Ale ti ve stínu vidět nejsou – skutečná centra moci jsou neviditelná! Opravdová centra moci nejsou viditelná, to je ten skutečný trik reprezentativní demokracie! My volíme v místech, kde nemají volby skoro žádný efekt, neboť volíme ze skupiny velmi pečlivě předem vybrané elity. Podívejme se na obraz Josepha Kepplera z roku 1889 s názvem *The Bosses of the Senate*.

V období feudalismu to ještě bylo snadné. Tam jsme mohli vidět centra moci. To ovšem opět budí naši přirozenou citlivost, která se poté vybíjí v revoluci či něčem jiném. V iluzi demokracie, v reprezentativní demokracii, již mocenská centra vůbec nevidíme. Ta se pro nás stala neviditelná.

To je něco, na čem se hlavně v posledních několika desítkách let systematicky pracovalo: gigantické převedení moci od vlád do rukou velkých koncernů.

Skutečná centra moci pro nás již nejsou vůbec dosažitelná a volby se jich vůbec nedotýkají. To

znamená, že jsme systematicky vytvářeli mechanismy, skrze které je možné transformovat ekonomickou moc do moci politické! To je ten vtip celého systému: ekonomickou moc transformovat do politické moci. K tomu byly vytvořeny nové hráči – velké koncerny. Velké koncerny jsou ty nejdokonalejší, extrémně totalitární struktury, jež byly vytvořeny člověkem za celou historii! Nemají žádnou povinnost nikomu skládat účty, do těchto struktur není možné nahlédnout a nemají žádnou povinnost transparentnosti vůči národu. Co tady máme, je systematické ustupování státu před organizovanou kriminalitou třídy vlastníků – to jsou mechanismy a program neoliberalismu, neoliberální revoluce prováděné shora.

Nakonec chci uvést srovnání totalitárních struktur neoliberalismu. Co je pro neoliberalismus typické, to najdeme u jeho zakladatele Friedricha von Hayeka:

- velmi silně nenávidí rok 1789, jelikož to je symbol sociálního státu a společnosti stojící na rovnosti;
- ideologickou základnou neoliberalismu je sociální darwinismus, to znamená zbožňování silných (úspěšných) a pohrdání slabými;
- usiluje o vytvoření extrémně hierarchické elitářské oligarchie jako formy organizace společnosti – pohrdá národem, je absolutně anti-demokratický;
- druhým ideologickým základem je mýtus o „volném trhu“. V neoliberalismu se jednotlivec musí tomuto „trhu“ totálně podřídit, podle vzoru: Ty nejsi nic, trh je všechno;
- neoliberalismus nemíří pouze na částečné aspekty organizace společnosti, nýbrž na totalitární formování osobností! Chce vytvářet neoliberální subjekty;

Když se na toto podíváme, tak vidíme, že to jsou přesně charakteristiky totalitarismu! Co je prototyp totalitarismu? Prototypem totalitarismu je fašismus. Ten:

- velmi silně nenávidí rok 1789, jelikož to je symbol sociálního státu a společnosti stojící na rovnosti;
- ideologickou základnou neoliberalismu je sociální darwinismus, to znamená zbožňování silných (úspěšných) a pohrdání slabými;
- usiluje o vytvoření extrémně hierarchické elitářské oligarchie jako formy organizace společnosti – pohrdá národem, je absolutně anti-demokratický;
- Druhý ideologický základ: místo mýtu o volném trhu je ve fašismu přítomen mýtus o národu/rase, o etnicky čistém národě. Role individua ve fašismu probíhá podle vzoru: Ty nejsi nic, tvůj národ je všechno. Jedinec se plně podřizuje národu;
- fašismus nemíří pouze na částečné aspekty organizace společnosti, nýbrž na totalitární formování osobností.

Jsou i některé další důležité rozdíly, nesmíme to tedy vše házet do jednoho pytle, nicméně: existují zajímavé strukturální podobnosti mezi neoliberalismem a fašismem!

Lidwig von Mises, jeden ze zakladatelů raného neoliberalismu, řekl:

„Nemůže být popřeno, že fašismus a všechny podobné diktátorské snahy jsou plné nejlepších úmyslů a že jejich zásah v daném okamžiku zachránil evropskou civilizovanost. Zásluhy, které díky tomu fašismus získal, budou v historii žít na věky.“ (Ludwig von Mises, Liberalismus, 1927, s. 45).
Přívrženci neoliberalismu byli vždy fascinováni fašismem!

Teď se ještě podíváme na to, co znamená rok 1789. To byla idea svéprávního občana, z lidí schopných rozumu udělat rozumné lidi. Nejdůležitější princip přitom byl humanitární univerzalizmus, uznání principiální rovnosti všech lidí! Rok 1789 je zlý sen třídy vlastníků.

Anti-osvícenství, se kterým jsme se výše seznámili, je víra v principiální přednost vlastní biologické, sociální, kulturní, religiózní či nacionální skupiny. To znamená rasismus, šovinismus, nacionalismus, excecionalismus...

V osvícenství šlo o to, aby každý občan měl odpovídající podíl na rozhodování, které se dotýká vlastního společenského života. Tyto ideje jsou ty největší kulturní výtobytky, jichž jsme za více než za 2000 let boje o lidštější společnost dosáhli. Během osvícenství byly velmi pregnančně formulovány. A od té doby byly tyto ideje neustále zlepšovány a nadále rozvíjeny ve všech možných směrech.

Dnes, v časech radikálního anti-osvícenství, byly tyto ideje pro nás prakticky zneviditelněny! Tyto ideje, tyto ideové majáky, s nimiž můžeme naše zkušenosti myšlenkově organizovat a s nimiž můžeme kolektivně a efektivně realizovat naši touhu po změně, pro nás nejsou nadále k dispozici. My nejsme jenom sociálně fragmentováni, my jsme od-politizováni, jsme hnáni do stavu hluboké apatie a rezignace, a byly nám zpřetrhány kořeny od našich nejlepších sociálních idejí v historii!

Proč? Abychom zůstali zmateni a abychom zapomněli na to, za co stojí bojovat! To není žádný náhodný vývoj! To jsou úspěchy desítky let probíhající hluboké indoktrinace! Více než 50 let elitářské demokracie nám ukázaly, kam tato cesta vede - je to cesta ničení. Ničení pospolitosti, ničení ideálu společenství, ničení života po milionech, ničení kulturní a civilizační substance - hlavně ve třetím světě, a ničení našich ekologických základů!

Ti, pro něž je toto ničení výhodné, nemají žádný důvod tuhle cestu ničení měnit! Nutná energie změny může přijít pouze zespodu, tj. od nás. To je náš úkol, to je naše odpovědnost!

Děkuji vám.

Zdroj: zvedavec.org

Autor: Rainer Mausfeld